

Udskriftsdato: 14. december 2025

2007/2 BSF 111 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om en akademisk videregående teologisk uddannelse i islam

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 11. april 2008 af Sophie Hæstorp Andersen (S), Christine Antorini (S), Kirsten Brosbøl (S), Benny Engelbrecht (S), Ole Hækkerup (S), Rasmus Prehn (S) og Julie Rademacher (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om en akademisk videregående teologisk uddannelse i islam

Folketinget pålægger regeringen i løbet af 2008 at komme med forslag til oprettelse af en særlig videregående teologisk uddannelse i islam, der på samme vilkår som teologiuddannelsen i kristendom kan optage studerende, der senere enten vil bruge den teoretiske uddannelse til varetagelse af særlige religiøse embeder, til videreuddannelse eller til andet formål.

Uddannelsen skal gøre det muligt for interesserede at få en uddannelse i islam, der både lever op til de unges forventninger om at tilegne sig og fortolke den teologiske viden om islam og giver dem bedre mulighed for at leve et religiøst orienteret liv uden at komme i modstrid med et sekulariseret samfunds øvrige forhold. Målet er, at uddannelsen skal være så teologisk velfunderet, at imamer og andre islamiske religiøse ledere kan rekrutteres herfra.

Findes der ikke tilstrækkeligt grundlag for at oprette en uddannelse i Danmark, pålægges regeringen i stedet at optage et samarbejde med andre nordiske/europæiske lande om at oprette en fælles uddannelse.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en stort set uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 90 fra folketingsåret 2005-06 (se Folketingstidende 2005-06, forhandlingerne side 6537 og tillæg A side 5862 og 5864). B 90 var en stort set uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 41 fra folketingsåret 2004-05, 2. samling (se Folketingstidende 2004-05, 2. samling, forhandlingerne side 2499 og tillæg A side 5851 og 5853).

Forslaget genfremsættes, idet forslagsstillerne er overbeviste om, at det kan bidrage positivt til at forebygge eller mindske den negative udvikling, der de seneste år ellers har kendetegnet mødet på tværs af religiøse og kulturelle værdiforskelle mellem befolkningsgrupper såvel indenlandsk som i relation til den øvrige verden.

Forslaget skal ses i forlængelse af Socialdemokratiets integrationsudspil »Ret og pligt til aktivt medborgerskab« (2003), hvor et af omdrejningspunkterne er den kultur- og værdimæssige opsplitning af det danske samfund. Heri slår Socialdemokratiet fast, at Socialdemokratiet ønsker en vellykket integration for alle, der har lovligt ærinde og ophold i Danmark, ved at give dem et tilbud om at blive aktive medborgere i det danske samfund på det eksisterende demokratiske grundlag. Socialdemokratiet ønsker ikke at assimilere herboende muslimer med anden kulturel baggrund end dansk kultur, men demokrati, frihed og lighed er grundlæggende værdier i det danske samfund, som skal respekteres. Derfor er det vigtigt, at de islamiske forkyndere formår at tolke islam ind i en vestlig kontekst, hvor netop disse værdier er gældende. En videregående dansk (nordisk/europæisk) teologisk uddannelse som akademisk grundlag for islamiske forkyndere vil gøre det muligt for de religiøse forkyndere at formidle islam som en sekulariseret religion og styrke integrationen. Forkyndere kan dermed bedre hjælpe unge muslimske indvandrere til en tilværelse, hvor religion og samfundsliv harmonerer.

Samtidig ønsker Socialdemokratiet, at religiøse forkyndere i højere grad rekrutteres i Danmark og fungerer som formidlere af deres religion i en dansk kontekst og medvirker til integrationen. Det kræver, at uddannelsen finder sted i Danmark (Norden/Europa) og tager udgangspunkt i en dansk (nordisk/europæisk) akademisk tradition.

Socialdemokraterne har således i flere år været optaget af at imødegå en opsplitning af det danske samfund. Problemet er fortsat aktualiseret af de kriser, som er opstået, efter at Morgenavisen Jyllands-Posten bragte karikaturtegninger af profeten Muhammed, dødstrusler over for en af tegnerne, der medførte en genoptrykning af tegningerne, og nu senest den hollandske islamkritiske film »Fitna«.

Vi har fået bekræftet, at mindre grupper af etniske minoriteter bibeholder eller oven i købet styrker et værdisæt, som ikke er i overensstemmelse med vestlige, demokratiske værdier. Disse grupper har søgt fællesskab i deres religion – et fællesskab, hvor enkelte islamiske forkyndere har bidraget til den kulturelle opsplitning af Danmark. Socialdemokratiet ønsker ikke, at grupper, som ikke respekterer demokratiske værdier, skal have frit spil. For at støtte de kræfter, der vil integration, er Socialdemokratiet overbevist om, at der skal gives nye uddannelsesmæssige muligheder for at tilegne sig en teologisk viden om islam.

Ifølge de islamiske religiøse forkyndere, der virker i dag, er der store forskelle både på deres uddannelse og på deres rolle som forkyndere. Nogle har en ret begrænset uddannelse og funktion, hvor deres primære rolle som forkyndere er at lede fredagsbønnen. Disse indgår sjældent i en dybere rådgivning af de enkelte familier, men de medvirker naturligvis under hele handlingen om fredagen. Andre har uddannelser fra andre lande og har et dybere indblik i selve forkyndelsen af islam og dens betydning for de enkelte personer. Kun få har en universitetsuddannelse i islam.

En kendt dansk imam støttede i august 2005 ifølge Ritzau en universitetsuddannelse med følgende citat: »Den bør i så fald bestå af en teologisk del med fokus på islam. Derudover bør den give et indgående kendskab til de øvrige religioner og sociale og kulturelle kompetencer.

--Vi bliver nødt til at tænke konstruktivt og fremad og se, hvilke tiltag vi kan gøre for at komme over nogle af de hurdler, vi står over for. Det er helt klart, at en formel og statsanerkendt uddannelse kan have en væsentlig betydning.«

Det er Socialdemokratiets holdning, at en teologisk uddannelse, der tager afsæt i dansk (nordisk/europæisk) akademisk tradition, vil gøre det lettere for islamiske trossamfund at rekruttere velkvalificerede imamer, som har kendskab til det danske samfund.

Samtidig har de omtalte kriser fået mange moderate, demokratiske muslimer til at organisere sig og deltage i den offentlige debat. Socialdemokraterne ønsker at give de demokratiske muslimer fuld opbakning. En uafhængig teologisk uddannelse i islam efter dansk (nordisk/europæisk) forskningstradition kan således være »en ny chance til alle« demokratiske muslimer, som vil beskæftige sig med deres religion på et højt fagligt niveau, uanset om de ønsker en fremtid som forskere eller som forkyndere eller i helt andre erhverv.

En teologisk uddannelse i islam henvender sig således både til imamer, som har en rådgivende og forkyndende rolle og en større menighed, og til muslimer og ikkemuslimer, som ønsker at forske i islam på vestlige præmisser.

Forslaget skal også ses i relation til »Regeringens vision og strategier for bedre integration«, juni 2003, hvoraf følgende fremgår:

»Initiativ 56: Regeringen vil opfordre trossamfundene i Danmark til at drøfte med de relevante universiteter, om det danske samfund i højere grad selv bør søge at imødekomme efterspørgslen efter kvalificerede præster i de større trossamfund her i landet. Formålet kunne blandt andet være at undgå, at menigheder vejledes af ukvalificerede præster eller præster med ringe kendskab til det danske samfund.«

Forslagsstillerne vil i den sammenhæng gerne henvise til spørgsmål nr. S 1256 fra folketingsåret 2004-05, 1. samling, hvor Karen J. Klint (S) spørger: »Vil ministeren oplyse, hvorledes man i andre europæiske lande tilrettelægger teologiske uddannelser for forkyndere af statsanerkendte og statsgodkendte religioner med undtagelse af den i landene dominerende religion?« Hertil svarer ministeren for flygtninge, indvandrere og integration: »Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har oplyst, at der ved Københavns Universitet vil blive gennemført en undersøgelse af, hvordan der i EU-landene undervises i islamisk teologi, og hvilke erfaringer der er hermed. Undersøgelsen vil efter oplysninger fra Københavns Universitet finde sted i januar og februar 2005 i forbindelse med universitetets tværfaglige satsningsområde »Religion i det 21. århundrede« og forventes offentliggjort snarest derefter.« Den omtalte rapport, »Imamuddannelse i Europa – udfordringer og perspektiver«, udkom i april 2005, og rapport nummer to, »Islam at the European Universities« udkom 2006 – begge rapporter er udarbejdet af Birgitte Schepelehn Johansen. Desuden afholdt Københavns Universitet i november 2005 et seminar med udgangspunkt i udredningsarbejdet. Socialdemokraterne mener således, at regeringen har et godt og veloplyst grundlag for at etablere en teologisk uddannelse i islam.

På baggrund af initiativ 56, positive tilkendegivelser i medierne fra daværende kirkeminister og forhenværende integrationsminister Bertel Haarder, den aktuelle krise efter offentliggørelsen af karikaturer af profeten Muhammed og det redegørelsesarbejde, Københavns Universitet har foretaget, forventer Socialdemokraterne, at regeringen vil støtte og medvirke til at anvise finansiering af forslaget.

Skriftlig fremsættelse

Sophie Hæstorp Andersen (S)::

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en akademisk videregående teologisk uddannelse i islam.

(Beslutningsforslag nr. B 111).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.